

DPU's dansende dimittender er klar til en limbo-tid

Af Claus Holm, institutleder, DPU, Aarhus Universitet

Kære dimittender, kære familier og venner,

November er slut. Det er blevet december. Julen står for døren. Der er noget at glæde sig til, også selv om pandemien stadig trykker os. Læser man Albert Camus' roman *Pesten*, så slutter den med beskrivelser af, hvad mennesket stiller op, når livet vender tilbage, og pesten fortoner sig. En af de ting, man gør, er at arrangere glædesfester – og ønske at glædens tid, glædens øjeblikke, kunne eksplodere, så de varede lidt længere tid, når man nu har set frem til dem så længe.

Som leder af DPU, Aarhus Universitet ser jeg også hvert år frem til, at DPU kan bidrage til festen for, at I nu står med en kandidatgrad fra DPU. Det fejrer vi normalt ved at mødes til en fysisk og festlig sammenkomst i oktober, men det kunne vi ikke, det kan vi ikke – det ville være ufornuftigt og uforsigtigt.

Men jeg har besluttet mig for at fastholde, at også I, dette års DPU-kandidater, selvfølgelig skal lykønskes. Og traditionen tro vil jeg give jer nogle ord med på vejen om overgangen fra et studie på DPU til et nyt arbejdsliv.

Jeg har kaldt min tale til jer "DPU's dansende dimittender er klar til en limbo-tid". Og som I nok kan høre på titlen, er dans en vigtig metafor og et vigtigt omdrejningspunkt for talen. Hvorfor så det? Jo, fordi dansen som metaforisk omdrejningspunkt er god til at pege på, hvad I er uddannet til og vil blive bedt om at mestre.

Tilbage i august i år var min velkomsttale til nye DPU-studerende derfor også præget ikke alene af corona-krisen, men også af danse-metaforen. Jeg bød nye studerende velkommen til 'det dansende DPU'. Og jeg brugte et billede af balletdanseren Ashlee Montague, der danser alene, graciøst og gasmaske-beskyttet på Times Square under corona-nedlukningen af New York City. Hendes solo-dans pegede på, at kædedansen for en tid er erstattet af den distancerede og sikre solodans. Men min pointe var også mere generelt den, at dans udgør en god metafor for en professionel pædagogisk praksis, i hvert fald hvis man taler om pædagogisk praksis som udtryk for en improviserende koreografi.

DPU-dimittenden er en improviserende koreograf

Udtrykket koreografi henviser oprindeligt til en serie af dansetrin, der opfylder to krav på samme tid. På den ene side kan en danser benytte rummet frit og vise hele viften af sin kunst frem. På den anden side er dansen bundet af, forbundet med, rytmens strenghed, tidens metrik og dybdestrukturen i en musikalsk sekvens.

Danserens mesterstykke består i at sammenbinde på den ene side metodefrihed, valg af social form og situeret improvisation med på den anden side de enkelte trins relative strenghed, der er absolut nødvendig i indre læringsaktiviteter.

Nogle af jer vil måske undre jer, ja sågar stille jer tvivlende overfor, hvad dans skulle have med jer og jeres jobsituation at gøre. Ikke desto mindre insisterer jeg på, at det har en hel del med netop det at gøre.

For I træder nu, lige nu, som nyuddannede akademiske dimittender fra DPU ud på et jobsøgningsmarked præget af corona-krisen. Og I oplever måske ikke jeres ansøgningstrin som særligt graciøse og koreografisk

sikre. Måske erfarer I mere, at I prøver at finde fodfæste i en masse corona-relateret usikkerhed: Kan jeg få arbejde? Kan jeg som akademisk skolet pædagog gøre mig gældende i pædagogisk praksis? Hvad er det for en konkret dans – eller dansemetafor – som mest præcist udtrykker, hvad det er for en professionalisme – et professionelt vilkår – I kan og kommer til at beherske?

Det er limbo – det er limbo-dans som vilkår. Nogle vil måske, helt forståeligt stadig, overrasket spørge, hvordan i alverden en jobsituation lader sig sammenligne med at danse sig under en stang til en sang – Limbo Rock fra 1962 – af Chubby Checker. Her er pointen, at limbo er langt mere end et morsomt indslag fra 60'ernes dansegulv. Det er en tradition, der kan spores tilbage til midten af 1800-tallets Trinidad og Tobago, hvor det var en begravelsesdans. En dans, som symboliserede død og overlevelse, idet den refererede til slavernes vilkår på rejsen fra Afrika under det snævre dæk, hvor de ikke kunne stå oprejst, på vej til trældom i Trinidad og Tobago. Dansen fik navnet limbo, da denne tilstand under dæk mindede om middelalderens beskrivelse af limbo som et sted mellem himmel og helvede. Et uafklaret mellemsted. Et sted med næsten lammende stilstand. Et sted rammesat af et limbo mellem lys og mørke.

Bare rolig – jeg prøver naturligvis ikke at indikere, at I er på vej fra en fri studietilværelse til en tilværelse på arbejdsmarkedet som akademiske slaver. Men at I for det første – som mange andre – er midt i en limbo-tid, hvor jeres vilkår som professionelle pædagoger med akademisk baggrund er, at I skal manøvrere i en verden, hvor jeres evne til at analysere og tage stilling til, hvilke metoder der skal bruges for professionelt at håndtere situationer præget af usikkerhed og omskiftelighed til gavn for bedre pædagogisk praksis,

bliver afgørende. I den forstand er corona-krisen 'blot' – og for det andet – en særlig og forstærket udgave af en i forvejen limbo-ramt tid.

Hvad er det så, I kan som dansende DPU-kandidater? Hvad er det for en slags dans eller danse på en limbo-tids vilkår, man bliver bedre til at danse med jer som kollega? Med jer får man en kollega, man også kan forvente gør brug af professionel improvisation i forhold til eksisterende standarder for brug af viden og færdigheder.

Twist de akademiske standarddansen

Mere konkret er min forventning, at I vil gøre jer gældende på i hvert fald tre måder. Den første er, at man vil forvente, at I magter at improvisere. Den anden måde er, at man forventer, at I kan danse kollegialt, og den tredje forventning er, at I gør brug af jeres sans for klassisk klarhed. Lad mig sige lidt mere om alle tre forventninger.

Forventning nr. 1: At magte at improvisere!

Denne forventning peger på, at jeres professionelle kapacitet vil gøre jer i stand til at sammenkoble metodisk stringens, metodemangfoldighed og professionel fantasi i en både analytisk og eksperimenterende tilgang til jeres arbejde – som også omfatter det, som I skal have til at fungere, når de vanlige standarder og løsninger ikke fungerer (godt nok). I forventes med andre ord også at være improviserende og i ordet 'professionalist's bedste forstand at være vanebrydere – og af samme grund ressource i forhold til ikke alene at forandre, men også at insistere på, at justeringer eller forandringer rent faktisk udgør forbedrede løsninger.

Forventning nr. 2.: At magte den kollegiale dans

Det peger på, at man med jer ikke kun får en professionel solodanser, og da slet ikke kun en professionel ud i dadaistisk dans, hvor hver person danser netop sin dans, men en kollega, som er klar over, at tingene samlet set fungerer bedst, hvis der ligger en inter-aktionel ekspertise bag. Eller sagt på anden vis handler det om jeres disposition for at indgå i sammensatte professionelle læringsfællesskaber, der trækker på både videnskabelig viden og erfaringsviden, på metoder fra videnskaben såvel som på velprøvede rutiner fra praksis. Og som ikke mindst bringer disse i respektfuld dialog med hinanden på tværs af fag og vidensformer til gavn for udvikling af nye og forbedrede muligheder for at handle adækvat.

Forventning nr. 3: Hav mod til at gøre brug af klassisk akademisk klarhed!

Det peger på, at man med jer får en kollega, som har øvet sig i at være professionelt modig nok til at klargøre baggrund og konsekvenser af forskellige tilgange til opgaveforståelse og –løsning. Det betyder, at I kan agere, også selv om der ikke ligger definitiv viden til grund for jeres handlinger. Det er det, jeg hører jer kandidater fra DPU sige, når I fortæller mig, at uddannelsen har gjort jer mere reflekterede i forhold til praksis. For refleksionen over ens handlinger peger på, at den pædagogiske handling aldrig er afsluttet, men også på, at man insisterer på lægge det frem, som for indeværende ligger til grund for, at man handler – eller tøver med at handle. Jeres mod er, at alt ikke foregår efter bogen eller i enighed. Men det er også, at I kan begrunde hvorfor I anbefaler at tøve med at handle eller handler velvidende, at der ofte, hvis ikke altid, eksisterer ikke-viden om udfaldet. Faktisk gør lige præcis modet til at praktisere en sådan klassisk akademisk klarhed jer og jeres kollegaer mere troværdige.

Så I kan nå langt ved at dyrke jeres evner som dansende DPU'ere. Sagt på dansemetaforens præmisser, så tror jeg – og arbejdsmarkedet – på, at I som færdige kandidater ved DPU ikke alene nu evner forskellige akademiske standarddanske, men også at improvisere og situere dem i jeres professionelle praksis.

Et godt omdømme som dansepartnere

At I har gode chancer for at få et ja til at danse med netop jer, når I præsenterer jer og inklinerer for relevante arbejdsgivere, peger statistisk dokumentation for jeres beskæftigelse på. For inden COVID-19 lå mange af DPU's kandidater lunt i svinget på et arbejdsmarked, som allerede var præget af høje forventninger om forandringer til det bedre inden for det pædagogiske område.

Vi ved – og vidste – for eksempel godt, at mange kommuner foretrækker at ansætte kandidater fra DPU. Og for ganske nylig (i oktober måned 2020) bekræftede en analyse fra Dansk Industri, at professionsorienterede humanister og især professionsorienterede akademikere fra DPU kommer relativt hurtigt i arbejde sammenlignet med mindre professionsorienterede.

Det er glædeligt. For jer og for det danske samfund, at I nu er færdige og kan byde jer til som dansende DPU-dimittender. Det får også mit smil frem. Endnu en gang stort til lykke med jeres kandidatgrad fra DPU, Aarhus Universitet.